

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo ololetno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V upravnistvu:
Za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (73 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnej objavi enjeto primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Blokada.

Dunaj, 25. okt.

V noči 13. novembra l. l. je baron Bienenrth sostavljaj vladno večino in novo parlamentarno ministrstvo. Proti jutru so se razšli zastopniki čeških in nemških strank iz palače v Gosposkih ulicah, nekateri s hudim političnim mačkom. Preveč so izbirali, izbirke so dosegli. Baron Bienenrth je sostavil začasni svoj kabinet iz voditeljev raznih ministrstev, pridružil jim tri ministre-rojake in s to pisano gospodo se je predstavil zbornici dne 26. novembra. Zbornica je baronu Bienenrthu št. 1. dovolila začasni proračun ter se sošla šele 20. januarija.

Komaj se je zbornica pričela baviti z aneksijsko predlogo, pričele so združene nemške stranke proslavljati čez mero nemškega zaveznika, Wolfovo in Gessmannovo glasilo sta trobili v pruski rog, kar je med jugoslovanskimi in češkimi poslanci vzbujalo največjo nevoljo. Ko pa je dne 3. svečana baron Bienenrth zbornici predložil načrt jezikovnega zakona za Češko, tedaj so češki radikalcj pričeli s hrupno obstrukcijo. Dne 4. svečana zvečer je voditelj trgovskega ministrstva dr. Mataja z malo srečnim svojim odgovorom na Kramarjev govor vrgel bombo med češke poslance in baron Bienenrth je bil primoran zaključiti 18. zasedanje.

Dne 10. sušca se je baron Bienenrth št. II. predstavil zbornici. Med tem je bila že ustanovljena »Slovanska Jednota« po inicijativi dr. Šusteršiča kot mogočen jez proti nemško-poljskemu bloku. Skovan je bil železen obroč, ki ga do danes niso razbile vse spletke in obljube. Še močnejša pa je postala ta slovanska falanga, ko je baron Bienenrth stopil v javnost s svojim »predpostnim« ministrstvom. Stališče jugoslovanskih poslancev proti novi vladi je bilo izpočetka strogo opozicijsko. Z njimi so soglašali vsi češki poslanci, združenj v »Slovanski Jednoti«. Opozicija je sicer iz taktičnih razlogov dovolila vladi vojaške novince in državni proračun za tekoče leto, s tem pa je bila tudi končana misija drugega Bienenrthovega ministrstva. Bosanska banka je neizbrisen madež v zgodovini ministrstva Bienenrth-Bilinski. V živem spominu so še dogodki v zbornici, ki so izžvalj obstrukcije slovenskih in čeških poslancev. Dne 10. julija je baron Bienenrth zaključil 19. zasedanje, da se reši iz parlamentarne povodnji. Že tedaj pa je bilo jasno, da sedanja vlada ne doživi obletnice. Vlada potrebuje nove davke, da pokrije veliki primanjiljaj v državnem proračunu. Bosanska afera zahteva od države naj-

manj 300 milijonov, katerih Bilinski ne more stresti iz rokava. Vlada je torej v največji stiski, ker ji je »Slovanska Jednota« zopet zaprla izhod iz zagate z nujnimi predlogi. V zbornici ne divja hrupna obstrukcija, ker zadošča blokada z nujnimi predlogi, ki so dovolj močna stena za nemške rogove.

Še v večjo zadrego pa je spravilo nemške stranke dejstvo, da dr. Glabinski v imenu poljskega kluba resno nadaljuje svojo v avgustu započeto akcijo, da sostavi zanesljivo delovno večino v zbornici. In prva pot ga je morala peljati v tabor »Slovanske Jednote«. V tej skupini so izvzemli češke radikalice vse stranke pripravljene za resno delo. Toda nihče ne more zahtevati, tudi ne v imenu države, da bi »Slovanska Jednota« delala tlako dr. Schreinerju in dr. Hochenburgerju. »Slovanska Jednota« je dovolj močna, da prisili barona Bienenrtha do demisije. Zrušiti se mora zistem, ki je v brezpogojni službi nemške hegemonije. Ker pa je koalicija parlamentarnih strank izključena, dokler meč nemške obstrukcije visi nad češkim deželnim zborom, zato je skoraj gotovo, da uradniško ministrstvo pripravi in uglađi pot novi koaliciji in parlamentarni vladi. In to se utegne zgoditi v najbližjem času. Razna nemška glasila seveda že sedaj ropotajo proti mogoči koaliciji, v kateri bi ne odločevalj svojevoljno nemški tribun. Najbolj pa se upira demisiji sedanje vlade nemški minister dr. Schreiner, ki je prišel v kabinet kakor Poncij v »vero«. Vzbunil je vse nemško časopisje na Češkem. Včeraj so v Pragi nemški časnikarji skovali na barona Bienenrtha brzjavko, v kateri ga roté, naj ne pošlje v pokoj dr. Schreinerja in dr. Hochenburgerja. Tudi stara dunajska židinja kar besni, ker se ji ne bode izpolnila želja, da bi »Slovanska Jednota« s hrupno obstrukcijo podaljšala življenje sedanje vlade ter omogočila birokratski absolutizem s § 14. Ni pa mi treba dostavljati, da je koalicija mogoča le na podlagi jasnega programa, ki odgovarja avstrijskim razmeram.

Poročila o parlamentarnem položaju.

Ljubljana, 26. okt.

Neki list piše, da kadar se pripravlja v državnem zboru nova porazdelitev moči, se po stari parlamentarni zvijači položaj na zunaj popolnoma zmede. Med tem, ko so se že zedinili vodilni parlamentarci, razširjajo najrazličnejše vesti, da odvrnejo pozornost od glavne stvari. Mogoče ima dotični list prav, ker časopisje zdaj o položaju prinaša poročila, ki s popolnoma nasprotujejo.

Ministra Schreiner in Hochenburger.

Nemški listj poročajo, da zapustita »najboljša nemška« ministra Schreiner in Hochenburger ministrstvo. Nemški listj groze, da bodo Nemci vse razbili, če odstopita Schreiner in Hochenburger. Kakor se vidi, se pripravljajo Nemci na hrupno obstrukcijo. Iz nemških krajev na Češkem dohajajo številni protesti za slučaj, če odstopita Schreiner in Hochenburger. Proteste je najbrže naročil Schreiner sam.

Koalicija.

Dr. Sylvester izjavlja, da se niso vršila o novi koaliciji nikaka pogajanja in da je snovanje koalicije v sedanjem trenutku izključeno. Sylvester se boji, da se bo v'adalo s § 14. in da dobimo uradniško ministrstvo.

× × ×

Iz vseh dasi tudi misterioznih poročil sledi, da se Nemci grozno bojé bodočnosti in da se krčevito napenjajo za ohranitev sedanjega protislovanskega Nemcem prijaznega vladnega zistema.

SKRIVNOSTI VOJAŠKIH ZAHTEV GROFA ANDRASSYJA.

Iz Budimpešte se poroča: Med vojaškimi koncesijami, ki jih zahteva grof Andrassy, je tudi primeroma neznatna zahteva, kateri se bo po trditvah ogrskih vladnih krogov ugodilo. Ta zahteva obstoji v tem, da postanejo lahko podčastniki v polkih, ki so na Ogrskem, tudi posamezniki iz moštva, ki ne razumejo drugega jezika kot ogrskega. Ta navidezno neznatna zahteva ne pomenja ničesar drugega, kot upeljavu mažarskega polkovnega jezika v vseh ogrskih polkih. Kajti kakor hitro postanejo podčastniki takozvani trdi Mažari, niso samo častniki prisiljeni občevati s podčastniki samo v ogrskem jeziku, temveč je tudi moštvo rumunske, hrvaške, srbske, slovaške in nemške narodnosti, ki jih bodo izobraževali mažarski podčastniki, izpostavljeno najhujšemu pomažarjanju. Predstavljati si je treba samo policaje po ogrskih mestih, ki jih nastavljajo samo s pogojem, da ne razumejo druge besede kot mažarske, da si moremo tolmačiti, na kak način bodo izobraževali mažarski podčastniki vojaške novince. Kljub vsej statistični sleparski umetnosti štejejo polki v »deželah ogrske krone« samo 27 odstotkov moštva, čegar materinski jezik je mažarski. Teh 27 odstotkov pa ustvarjajo iz podčastnikov, ki so zmogni mažarskega jezika. O kakem raznarodovanju mažarskega moštva v armadi ne more biti govora, kakor tudi ne o zapostavljanju ogrskih vojakov, če so zmogni za podčastniška mesta. Zahteva se od njih samo najpotrebnejše znanje nemškega je-

zika, da morejo razumeti dnevna poročila in povelja. Če se pusti pasti še to zahtevu, je jasno, da bodo ogrski mogočnjaki takoj našli sredstva in pota, da bodo po vseh polkih vpeljali kot podčastnike trde Mažare, ki bodo na popolnoma enostaven način vpeljali ogrski polkovni jezik v vseh ogrskih in hrvaških polkih. Iz tega sledi, da mora nasproti Andrassyjevi zahtevi slediti najodločnejši odpor.

GROF KHUEN-HERDEVARY PRI CESARJU.

Budimpešta, 26. oktobra. Grof Khuen-Hedervary je pozvan v avdijenco k cesarju.

ŠPANSKA V MAROKU.

Madrid, 26. oktobra. »Imparcial« poroča, da je novi ministrski svet sklenil, da ne bo prodirala v pokrajini Rif španska vojska naprej, ampak se naj utrdijo samo dosedaj zavzete potojanke.

Dnevne novice.

+ Glasilo goriške S. L. S. »Gorica« piše o potrebi še tesnejše organizacije in o pomenu ustanovitve Vseslovenske Ljudske Stranke sledeče: »Naša stranka je pri letošnjih volitvah nastopila složno, sicer ne še tako organizirano, kakor bi si želeli; a tej organizaciji korakamo brzimi koraki nasproti. Disciplina je vladala v naših vrstah. Agitatorji in zaupniki, pošteni možaki in mladeniči, so delali med ljudstvom, ga poučevali, razlagali to in ono ter bičali liberalne laži. Naše ljudstvo postaja politično zrelo, zna razsoditi samo. Danes se ljudstvo ne pusti voditi za nos od vsakega političnega šušmarja. Ljudstvo vidi delo teh in onih, in po delih tudi sodi stranke, može, ki ji stojijo na čelu in vso njeno notranjo uredbu. Delali bodemo zaradi tega vedno intenzivneje na to, da bo ljudstvo vedno dobro poučeno o vseh političnih, nepolitičnih in drugih javnih zadevah, ki se njega tičejo. Upogled naj ima ljudstvo v vse javne zadeve, razgovarja naj se o njih in svoje mnenje naj potem izraza svojim zastopnikom, poslancem, državnim in deželnim, ki bodo upoštevali želje in potrebe svojih volivcev. Organizacija in sicer politična je neobhodno potrebna vsaki stranki. Zaupniki po deželi naj bodo pametni možje, posestniki, ki dajejo lep vzgled s svojim življenjem, pridnostjo in marljivostjo. Naša stranka bo vedno delala na to, da se to zgodi. Ko bode naš posestnik tako organiziran, potem bo vse butanje nasprotnikov vanj zaman. Ljudstvo, politično zrelo, ne bo potem omahovalo, bo samostojnega mišljenja in razni šušmarji ne bodo imeli pri njem potem kaj iskati. Taki organizaciji je bil položen temelj minulo nedeljo v Ljubljani ob priliki

LISTEK.

Onkraj Gorjancev.
(Dalje.)

Ko sem stopil s kolesa, nisem v prvem trenutku čutil nobenega uda. Šele ko sem se nekoliko oddahnil, se mi je pričela vračati zavest. K sreči sem prišel v dobro zavetje in bil sprefet v župnišči z največjo gostotljubnostjo in ljubeznjivostjo. Podzemelj leži že skoraj onkraj plank našega sveta, ne daleč od Kolpe na hrvaški meji. Tojiko prijetnejše človeku, ako tudi v tako zgubljenem in pozabljenem kotu zadene na podobne razmere, kakor vladajo bližje v središču naše vojvodine. Hiše so lepe, zidane, visoke, da bi nekatere bile v ponos najlepšim kranskiim vasem, župnišče čedno in prostorno in duhi ljubeznjive gostoljubnosti vlada v njem. Na mene je naredilo vse še toliko bolj prijeten vtis, ker sem prišel ravno iz večernega polumraka in neprijetnega vremena po dolgi in urni vožnji. Moj prvi občutek je bil, da sem lačen, in to po vsej pravici. Potem sem začutil utrujenost. Med tem, ko sem se krepčal, sta mi gospoda pripovedovala o ondotnih razmerah. Podzemeljska fara se deli na tri občine: Podzemelj, Gradac in

Griflje. V Gradacu je župan oni znani Macele, ki je bil v Novem mestu tako imenitno oproščen, da so mu še sodniki častitali. On je silno bogat človek za ondotne razmere, kjer pa še ni organizacija ljudstva izvedena, imajo taki vaški magnatje vedno velik vpliv. Cela občina je hudo liberalna, zato ker se Maceletu tako poljubi, in on bo že vedel zakaj in kaj je zanj bolje. Ljudje so popolnoma podivjani, pijejo in jemljejo denar iz liberalne posojilnice. Sploh bo zgodovina konstatirala, da je bil vpliv takozvane liberalne stranke med našim narodom jako slab in ni za povzdigo duševnega in gmotnega stanja našega ljudstva storila prav ničesar. Njeno stališče je bilo že od začetka nesrečno, zato, ker se je oprla na sloje, ki nikakor niso poklicani, da bi dobro vplivali na ljudstvo, na razne krčmarje, vaške oderuhe, agente in prekupce. S tem si je sama na deželi izpodbila tla pod nogami. Tako je nastala med našim narodom ona čudna prikazen, da tam, kjer je ljudstvo še duševno in politično zaostalo je gmotno odvisno od oderuhov in izžemalcev, prevladuje liberalna stranka, kjer se pa organizuje in osamosvoji, se nagne k ljudski. Da je ima liberalna stranka političen vpliv po nekaterih večjih krajih, kjer je več inteligence, ki se je šolala v tujini pod nemškimi vplivi in je prebivalstvo deloma od nje odvisno,

deloma jo iz neke baharije želi posnemati in se nahaja več človeških eksistenc z nedoločenim opraviлом, lačenbergerjev, ki žive, ne da bi orali in sejali, katerim ugajajo bolj lahkoživa načela. Seveda so najboljša opora tudi tukaj razni krčmarji in kramarji, ter ljudje, ki žive od ljudskih žuljev. To je splošen pojav v naši domovini.

Podzemeljska fara leži na skrajni periferiji naše dežele, v kraju, kjer je ljudstvo še malo zavedno in malo organizirano. Tak kraj je ugodno torišče za ljudi Maceletove vrste.

Ko sem bil v Podzemlju, je bila farna cerkev zaprta in služba božja se ni smela v nji vršiti. Padlo je namreč nekaj ometa s stropa, župan je naznanil okrajnemu glavarju in prišel je ukaz, da morajo do nedoločenega časa cerkev zapreti. Nič ni pomagalo župnikovo ugovarjanje in dokazovanje, da se da takoj popraviti škoda in da sploh ni potreba zapirati cele cerkve radi majhne poškodbe. Žandarji in župani so imeli svoje mnenje. Treba je bilo misliti, da se cerkev popravi, to je pa nemogoče, ako ljudje ne prispevajo, kajti cerkev sama ima le malo dohodkov. Župana v Gradacu in v Podzemlju sta pa odgovorila okrajnemu glavarstvu sledeče, kar je vredno, da se pribije v našo kulturno zgodovino.

Županstvo v Gradacu:
Št. 535.

Slavno c. kr. okr. glavarstvo
Črnomelj.

Prepis občinsko-seinega sklepa od 19. septembra t. l.

V zadevi poprave župne cerkve v Podzemlju po pojasnilu, ki ga je podal župan, ko je dobil navodilo od c. kr. okrajnega glavarstva, in na dopis št. 16.621 od 18. septembra t. l., se izjavijo vsi odborniki jednoglasno s povdarjanjem, predno bodejo o plačilu stroškov sklepa, prosijo za sledeča pojasnila:

1. Odbor prosi sl. c. kr. okr. glavarstvo bi blagovolilo od župnega urada v Podzemlju zahtevati cerkvene račune za vsa leta, odkar je g. župnik Rome v Podzemlju, katerega še ni nikoli podal v javnost fare, cerkev ima namreč mnogo dohodkov, tej so sedeži v cerkvi in grobovi okolu cerkve, te svote so letno lepših števil, ker pa cerkev nobenih stroškov in popravil že veliko vrst let ni imela, mora biti radi tega preostanek v blagajni.

2. Odbor izrazi pomisleke, kako je g. župnik pretečeno leto, brez vprašanja fare ali občine kupil hišo pri cerkvi za večjo svoto denarja, ako je cerkvena blagajna res tako revna in

Figure 3. Response of *E. coli* to 100 mg/kg of 17β-estradiol.

70.000 članov, je sestavilo komite, katerega naloga bo, sklicati za Monakovo sejo, na kateri se bo razpravljalo, kako in kje bi se dali napraviti takozvani naravni parki (Naturschutzpark). Komite se peča z mislijo, da ustanovi take parke po enega na severnem Nemškem, južnem Nemškem in neke na Gornjem Štajerskem. V to svrhu mislijo na Štajerskem nakupiti 200.000 juter zemlje. Ker bi to bilo za tujski promet velikanskega pomena, se je že podal predsednik dež. društva za tuški promet, dež. odbornik pl. Feyrer v Monakovo, da prisostvuje seji.

Š Poročili se je danes v Mariboru gospod Josip Sever, davčni asistent, z gđc. Anico Urban iz Ptuja.

Darovi.

ZA SKLAD OBMEJNIH SLOVENCEV.

433. Frančišek Zorec, Nova Oselica, 20 K.
434. L. Reinhart, trgovec, Nova Oselica, 20 K. Obadva namesto venca na grob pokopanega liberalizma na Goriškem.
435. Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Selcih nad Škofjo Loko 20 K.
436. Ivan Baloh, kaplan v Stari Loki (sklad II.) 20 K.
437. Adolf Knol, župnik v Kolovratu; pošta Medija-Izlake, 20 K.

Kot spomin na slavnj dan 17. oktobra, ko se je ustanovila »Vseslovenska Ljudska Stranka«:

438. Hranilnica v Gorjah 20 K.
439. Kmetijsko društvo v Gorjah 20 K.
440. Občina gorljanska 20 K.
441. Občinski odborniki v Gorjah 20 K.
442. Janez Ažman, župnik v Gorjah, 20 K.
443. Jožef Ozmeč, župnik in deželni poslanec v Sv. Lovrencu na Dravskem polju, 20 K.
444. Karol Jaklič, župnik, Prežganje pri Litiji, 20 K.

Nadalje je daroval: J. Ovčjak, Pliherk, 4 K 60 h.

Jakob Kunstelj v Gorjah 3 K. — Peter Stertin, krojač in vratar v St. Vidu na Koroškem 4 K 40 vin.

Ker so pred nami nove nujne potrebe, prosimo lepó novih, še številnejših prispevkov. Kdor še ni daroval, naj se takoj pridruži naši narodni obrambi!

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI PRORAČUN ZA LETO 1910.

Dunaj, 26. oktobra. V današnji seji državnega zbora je predložil finančni minister Bilinski finančni načrt in proračun. Skupna potrebščina za leto 1910 znaša 2691.499.477 K, pokritje je pa 2649.456.741 kron, deficit torej znaša 42.042.736 K. Deficit se namerava pokriti z davkom na dedščine (10 milijonov), na mineralne vode (4 milijone), na žganje (16 milijonov), osebni in dividendni davek (15 milijonov), finančni minister namerava pozneje uvesti davek na vžgalice in na vino. Postavka »Najvišji dvor« je neizpremenjena, kabinetska pisarna potrebuje 4565 K več. Državni zbor zahteva 138.164 K več z ozirom na dijete in potne stroške, ki narastejo, ker bodo zborovale delegacije v Budimpešti. Nadalje se poveča državnozborna palača. Pri državnem sodišču se je znižala potrebščina za 1316 K, a končno se je izkazalo, da je večja potrebščina 684 kron. Ministrski svet izkazuje večjo potrebo v skupni vsoti 790.610 K. Upravno sodišče potrebuje 53.310 K več. Ministrstvo za notranje stvari potrebuje skupno 7.537.842 K več kot lani. Vstetih je 80 tisoč kron za ljudsko štetje. Ministrstvo za deželno brambo zahteva skupno 11.430.796 kron več kakor za leto 1909. Na deželno brambo pride več 7.911.117 K, na orožništvo 3.288.136 K več. Tudi naučno ministrstvo potrebuje 10.923.943 K več kakor za letošnje leto. Finančno ministrstvo potrebuje skupno 63.949.176 K več kakor za leto 1909. Trgovinsko ministrstvo je zvišalo skupno potrebščino za 17.240.687 K. Železniško ministrstvo potrebuje za leto 1910 155.577.280 K več kakor v proračunu za leto 1909. Poljedelsko ministrstvo zahteva 2.655.199 K več, kakor v proračunu za leto 1909. Pravosodno ministrstvo je zvišalo potrebščino za 2.039.059 K. Ministrstvo za jav. dela potrebuje l. 1910 5.174.956 K več. — Med posameznimi postavkami proračuna za leto 1910 navajamo sledeče: Dispozicijski fond ministrskega sveta je v proračunu izkazan z 200.000, oficielno časopisje z 2.193.400 in uradni brzojav z 820.300 K. Štajerska dobi za reprezentacijske prostore v graškem cesarskem dvorcu 3995, za arhiv v Gradcu 1000 K. V Pontabliju na Koroškem se izda 1000 K za poprave poslopja obmejnega policijskega komisarijata. Za prigraslini tržaški urad je ustavljenih 1000 K. Ministrstvo za deželno brambo potrebuje leta 1910 skupno 98.701.330 kron, deželna bramba bo stala 64.190.574, orožništvo 27.319.868 kron. Ministrstvo za bogočastje in pouk izkazuje skupno proračunsko potrebščino 103 milijonov 1.572 kron. Za ohranitev in obnov-

ljene starih stavb in umetnih dob: Koroška 4000, Primorska 22.000, Dalmacija 26.000 kron. Verski sklad izda na Kranjskem za nove zgradbe, pre- in za dozidave in za notranjo opravilo 10.000, na Štajerskem 31.954, na Koroškem 7000 K, stavbni prispevkov na Kranjskem 16.567, na Koroškem 3000, na Goriškem 8500, v Istri 7700 kron, temeljnemu premoženju na Koroškem 4600 kron. Na Kranjskem so po verskem zakladu vstavljeni sledeči izdatki v proračunu: pot skozi Mačkovec 8200 K; glavna pot na Jelovci med Bohinjem in Bistrico 15.000; prispevek novi cerkvi v Gromljah 1000; steze na Opatovi gori 1000; pot v Mežakli 16.000; pota v Belci 12.000 kron. Na Štajerskem se izda v gozdne namene 63.000 kron, na Koroškem pa 13.700 kron. Za katoliške verske namene se izda na Štajerskem 2000 kron, na Primorskem pa 10.967 kron. Graško vseučilišče izkazuje z letom 1910. skupno 1.571.939 K potrebščin. Italijanska pravna fakulteta nima nobene postavke v proračunu: uspehi naše obstrukcije! Graška tehnika izkazuje 453.973 K potrebščin. Za gimnazije je v proračunu za leto 1910: režijske in učne potrebščine na Kranjskem 24.150, na Štajerskem 6055, na Primorskem 3504 kron, subvencije in dotacije na Kranjskem 15.000 kron. Štajerske realke dobe 15.200 kron za režijske in učne potrebščine, primorske 1500 kron, subvencij in dotacij dobe štajerske realke 3500 kron.

Dunaj, 26. oktobra. Za ljudsko šolstvo dobi Štajerska, kakor pravi proračun, izredno 42.709, Koroška 1996, Kranjska 500, Primorska 9174 kron. Za povzdigo ljudskega šolstva dobi Primorska 50.000 kron, za ljudske in meščanske šole pa 5036 kron. Skupna potrebščina finančnega ministrstva je proračunana za leto 1910 813.272.926 K. Finančna straža bo potrebovala 26.855.000 kron. Neželim se nakaže iz davka na žganje 20.700.000 kron. Trgovinsko ministrstvo izkazuje potrebščin 223.606.400 K. Primorska dobi za razna dela ob morskem cbežju 342.000, Dalmacija 13.315.180 kron. Mornariški observatorij v Trstu dobi 58.520 kron. »Avstrijski Lloyd« 10.798.400, dalmatinska služba 946.200, brazilska služba 600.000 K, trgovinska mornarica 5 milijonov 23.320 kron, paroplovba na Donavi 1.200.000 kron, tržaška skladišča (prosta luka) 2.940.210 kron. Pošta in poštna hranilnica izkazuje potrebščin 178.293.680 K. Za nove zgradbe je izkazana potrebščina s 169.503.180 kronami. Železniško ministrstvo izkazuje skupno potrebščin 705 milijonov 961.850 kron; lani 530.384.570 kron. Poljedelsko ministrstvo izkazuje potrebščin 86.387.991 kron, medtem ko so znašale leta 1909 92.548.190 kron. Seveda, za kmeta nima velika gospoda nikdar denarja! Proračun izkazuje za melioracije 4.400.000 kron, prispevek melioracijskemu zakadu 8.000.000 kron, za regulacijo Zile 51.250 kron, za osušavanje pri Ogleju 9342 kron; za agrarne operacije na Koroškem 40.000, na Kranjskem 50.000 kron. Justično ministrstvo izkazuje 86.387.991 kron potrebščin, ministrstvo javnih del pa 92 milijonov 139.360 kron. Za obrtno šolstvo se izda na Štajerskem 8500, na Koroškem 20.000 kron. Za izredne cestne zgradbe je vpostavljenih na Kranjskem 183.000, na Štajerskem 731.150, na Koroškem 241.943, na Primorskem 962.656 kron. Za izredne vodne zgradbe dobi Kranjska 108.150 K, Primorska 30.000, Koroška 288.247, Štajerska 561.783 kron. Celjska cinkarna dobi izredno 305.500, idrijski rudnik 147.000 K, Rajbl 42.800 kron, bratavska skladišna cinkarne Celje in Rajbl 8000 kron. Za nove zgradbe, za nakup, adaptacije, itd. izda notranje ministrstvo na Koroškem 1760, na Štajerskem 16.950 kron, naučno ministrstvo na Kranjskem 52.100, na Štajerskem 483.150, na Koroškem 23.882, na Primorskem 688.450 kron. Finančno ministrstvo izda 3.867.000 kron v ta namen, kje, ne pove. Justično ministrstvo izda za zgradbene namene na Kranjskem 40.000, na Štajerskem 220.420, na Koroškem 15.000, na Primorskem 111.000 kron, za primorske kaznilnice 11.000 kron. Na Štajerskem izda ministrstvo javnih del za zgradbe 40.000 K, razna ministrstva na Štajerskem za skupne zgradbe 131.989, na Koroškem 38.960, na Primorskem 19.405 kron. Penzije so proračunane skupno z 99.024.596 kronami. Skupni izdatki so za leto 1910 začasno proračunani s 310.184.890 kronami.

Dunaj, 26. oktobra. Še nikdar ni bil državni proračun tako rafinirano, površno in zaostno sestavljen kot je danes predloženi proračun za leto 1910. Ne le, da izkazuje nedostatka 42.042.736 K, ima tudi prikrit deficit 109.616.305 K ter se po oblašča vlado za izredne izdatke, t. j. za potrebe, ki so v zvezi z zunanjim političnim položajem, dal je za stavbne zadeve za drž. železnice, za izredno porabo za deželno brambo preskrbeti si s kreditno operacijo; za pokritje deficita 42.042.736 K pa v prvi vrsti zahteva finančni minister novi davek na mineralne vode, sodo vodo in sploh na umetne nijače. Novost v proračunu je, da Bilinski letos ni stavbene zadeve razvrstil po posameznih ministrstvih, ampak jih obdelal sumarično, da potem, ako državni zbor ne bo zboroval, vse črta,

Dunaj, 26. oktobra. Predložitev proračuna je spremljal finančni minister Bilinski z dveurnim ekspozijem. Prosil je zbornico, naj mu pomaga pokriti deficit, ki je za nad 40 milijonov kron večji kot lani in ki pravzaprav obsega 198 milijonov kron. V teh 198 milijonih deficita je obsežen izkazani deficit 42 milijonov, nameravano posojilo 109 milijonov in 47 milijonov, katere računa finančni minister kot višji dohodek zvišanih tarifov na državni železnici. Finančni minister je povdarjal, da so prebitki izginili, da so odpadli izredni dohodki in da rapidno izginja denar iz državnih blagajnic. Kot glavni vzrok deficita je Bilinski označil padanje konjunktura, češ, da bo pokritje z indirektnim davkom do avgusta padlo za 1 1/2 milijona kron, glavni vzrok: izredni stroški vsled zunanjega položaja, je pa zamolčal. Bilinski je rekel, da vsi resorti vedno več zahtevajo. Ker poslanci nočejo dovoliti novega drž. davka na pivo, na ta davek vlada več ne misli, ne more pa tudi misliti radi tega na saniranje deželnih financ. Vlada pa bo storila svojo dolžnost in iz zvišanega davka na žganje dala deželam na razpolago novih 20 milijonov kron. Bilinski je apeliral na zbornico, naj mu dá denarnih sredstev, ker ako do 1. januarja ne bo vedel, kje naj vzame denar, bo moral sestaviti nov proračun in črtati razne postavke. Bilinski je govoril 2 1/2 ure. Ko je končal, mu je ploskalo le par Poljakov.

Dunaj, 26. oktobra. Še bolj kot druga leta, je vlada letos po mačehovsko postopala s Kranjsko. V proračunu je tretji rok za zgradbo gimnazije v Novem Mestu 50.000 kron, za adaptacijo na nemški gimnaziji v Ljubljani 21.000 K, za čebelnjak na učite jišču v Ljubljani 500 K, za zgradbo uradnega poslopja v Senožcih 40.000 K, za regulacijo Save pri Brežicah-Jesenicah tretji rok 67.150 K, za regulacijo Save pri Kresnicah prvi rok 41.000 K, za poprave v ljubljanskem semenišču 10.000 kron, za cerkev na Bledu tretji rok 5000 K, za poprave korarske hiše štev. 13 Pred škofoj 13.365 K, za prezidavo župnišča v Kopanju 8000 K, za učila na II. drž. gimnaziji v Ljubljani 2000 K in za druge preparete 1500 K, za iste stvari nemški gimnaziji v Ljubljani 12.190 K, kočevski 6000 K, za prizidek nemški kočevski gimnaziji 15.000 kron, gimnaziji v Kranju 2500 K. To stransko postopanje je izzvalo med slovenskimi poslanci skrajno ogorčenje, neki češki radikalec je pa napravil v kuloarju dovtip, da je to jasen dokaz, da smatra Bienerthova vlada kranjske Nemce za bolj neumne kot Slovence.

SEJA »NARODNE ZVEZE«.

Dunaj, 26. oktobra. Danes je imela »Narodna zveza« pod predsedstvom dr. Šusteršiča prvo sejo. Konstatiralo se je, da vlada v »Narodni zvezi« popolno soglasje.

AGITACIJA SCHREINERJEVA.

Dunaj, 26. oktobra. V parlamentarnem položaju ni spremembe. Nemški minister Schreiner je po nemškem časopisju izval nesramno agitacijo, da bi se rešil, a Bienertha vedno globlje tlačil. Nemški listi divjajo proti koaliciji, o kateri pa nihče razum Schreinerja nič ne vé. To si je izmislil Schreiner, da bi se rešil. Kako dolgo bo trajala ta nesramna agitacija Schreinerjeva, se ne vé. »Slovanska Jednota« je ne bo mogla dalje mirno gledati.

Dunaj, 26. oktobra. Nemškonacionalna parlamentarna zveza je imela danes sejo, ki je konstatirala, da so vesti o kaki koaliciji prazne izmišljotine.

RUSKI CAR V ITALIJI.

Berolin, 26. oktobra. »Lokalanzeiger« piše k vladarskemu sestanku v Raccenigiju sledeče: »Nemčija bo mirno čakala uspehe carjevega obiska v Raccenigiju ter se med tem ne bo uda'a brezdelnim kombinacijam. Sestanek obeh vladarjev smatrati za nekako demonstracijo proti trozvezi, kot trdijo to nekateri inozemski listi, je neutemeljeno. Niti napitnice v gradu v Raccenigiju, niti druge okoliščine carjevega obiska ne dajo k temu povoda. Isto se more misliti tudi o pozdravu ruskega carja francoskega zunanjega ministra Pichona v Modani.

SESTANEK CARJA S FRANCOSKIM ZUNANJIM MINISTROM PICHONOM.

Pariz, 26. oktobra. Pichon, ki ga je car v Modeni povabil tudi na diné, je spremljal carja do Chamberga, od tu se danes vrača naravnost v Pariz. Med obedom sta se car in Pichon pogovarjala o vseh vprašanih zunanje politike, po dineju pa sta imela o tem daljši razgovor Pichon in Izvolski. Konstatiralo se je, da je med Francoskim in Rusko popolno sporazumenje in da je prijateljska vez med Rusijo in Francosko najtrdnjša.

SESTANEK BOLGARSKEGA KRALJA IN SRBSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Belgrad, 26. oktobra. Kralj Ferdinand se je včeraj sešel v Kuševacu s srbskim prestolonaslednikom Aleksandrom. Temu sestanku se pripisuje velika politična važnost.

ATENTAT NA JAPONSKEGA DRŽAVNIKA.

Tokio, 26. oktobra. Najboljši državnik Japonske, povzročitelj japonskega preporoda, knez Ito, je bil danes po sestanku z ruskim finančnim ministrom na kolodvoru v Harbinu od nekega Korejca ustreljen. Japonski generalni konzul in ravnatelj japonskih železnic sta ranjena. Morilca so zaprli.

Vsem cenjenim naročnikom, katerim je potekla naročnina, smo poslali položnice in naj blagovolijo po isti čim najpreje doposlali naročnino.

2976

Globoko užalosteni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo našo iskreno ljubljeno, nepozabno mater in staro mater, gospo

Nežo Slavec

soprogo posestnika, gostilničarja in mesarja v Kranjski gori

po dolgi in mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob 11. uri dopoldne v 59. letu njene starosti, k sebi poklicati.

Truplo predrage pokojnice se bo v sredo, dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne preneslo iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi v Kranjski gori.

V Kranjski gori, 25. oktobra 1909.

Anton Slavec, soprog. — Ivan in Anton Slavec, sinova. — Marija Zoré roj. Slavec, hči. — Leopold Zoré, zet. — Zdravko Zoré, vnuk.

2977

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Vsemogočni poklical našega ljubega soproga, oziroma dobrotnika-očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Karela Puppo

trgovca, veleposestnika itd. itd.

po kratki, mučni bolezni, previdnega s svetimi zakramenti za umirajoče, danes zjutraj ob 4. uri v boljše življenje.

Pogreb predragega rajnika bo v četrtek 28. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

V Kranju, dne 26. oktobra 1909.

Žalujejo ostali.

Venci se hvaležno odklanjajo.

Razne stvari.

Björnsona zadela kap. Poroča se, da je zadela velikega norveškega pisatelja Björnsterne Björnsona kap, da ne more govoriti. Upajmo, da bo močna narava starega Shalda, ki je dvigal svoj močni glas v korist poštenih, premagala bolezen, ter da bo še marsikatero leto preživel v ponos svojega naroda in uteho onih narodov, za katere se je tako junaško zavzel.

Stavka dijakov. Iz Gotharda poročajo: Vsi dijaki 7. razreda državne gimnazije so začeli stavkati vsled strogosti dveh profesorjev. Preiskava je upeljana.

Princi-rokodelci. Sinovi princa Friderika Leopolda, ki se morajo po nekem sporočilu Hohenzollerjev naučiti vsak kako rokodelstvo, bodo tekoče dni naredili izkušnje za pomočnike. Starejši, princ Siegmund se je naučil mizarstva, princ Friderik Karol pa ključavničarstva. V zadnji seji obrtne zbornice v Berlinu se je bavil predsednik s prošnjama obeh princev, da se ju pripusti k izkušnjam za pomočnike.

Bomba raztrgala moža in ženo. Iz Varšave poročajo: Policijski uradnik Wyrokinski v Lukovem je prinesel domov bombo, ki jo je našel pri nekem stražnem obhodu in o kateri je mislil, da je neškodljiva. Doma mu je padla bomba iz rok in se razletela z velikano močjo. Raztrgala je Wyrokinskega in njegovo ženo na kosce. Hiša je zelo poškodovana in okna v okolici so razbita.

Ali bomo imeli hudo zimo? Neki pariški meteorolog trdi, da so bile najhujše zime v letih, katerih letnice se končajo z številko 9.

Najvišji polet z balonom je dosegel belgijski meteorološki inštitut v Uccle, kjer se mu je posrečilo priti 29.040 metrov visoko. Živemu bitju seveda ni mogoče ši-

ni v tako višino, berlinska profesorja Berson in Süring sta se dvignila samo za 10.800 metrov, a pri velikem balonu je bil pritrjen manjši, ki je z instrumenti natančno označil višino. Če pride veliki balon že previsoko, se radi slabega zračnega tlaka razleti in mali pade s svojimi instrumenti na zemljo. Zanimivo je, da je v zračni višini 12.000 metrov — 67 stopinj anraza, pri 29.040 metrov pa — 63°4 stopinje. To potrjuje podmeno aerologov, da gotovi solnčni žarki ne pridejo do zemске vršine, ampak da jih zračne plasti prej absorbirajo.

Heine in njegova žena. Malokomu je znano, kak kavalir je bil Heine napram svoji ženi. Ko je bil nekoč kupoval v trgovini rokavice, se je zagledal v prodajalco Matildo. Ona je bila sicer lepa in ljubezniva, ali zelo neizobražena in nerodna. Seveda sta se kmalu začela tepsti in prepirati, kar ga pa ni oviralo, da jo je slednjič vzel za ženo. Zakon je bil seveda zelo slab in žena taka kot poprei, a v kljub temu jej je v oporoki vse zapisal in pristavil: »Vse svoje premoženje ostavljam Matildi, da se more drugič omožiti. Želim, da bo vsaj eden na svetu, ki me bo objokoval. In to bode tisti, ki bode vzel za ženo mojo vdovo.«

Kaj mora zrakoplovec znati. Na novi šoli za zrakoplovstvo v Friedrichshafenu se učijo ti-le predmeti: Konstrukcija balona štiri ure (inženir Koler), motoroznanstvo štiri ure (grof Zeppelin jun.), matematika štiri ure (dr. Jonas), aerologija dve uri (dr. Kleinschmidt), fizika eno uro, geografija dve uri, čitanje zemljevidov dve uri (baron Bassus), potem nemško, francosko, lepomisje po dve uri, stenografija eno in telovadba pet ur. Tega se torej mora učiti, kdor hoče postati »zračni kadet« in razven tega se bodo morali kandidati od prihodnje pomladi vaditi tudi praktično v delavnicah, zračnih ladjah in prostih balonih. Najbolj je kandidatom priporočati pač — telovadbo.

Vsi potrebujemo od časa do časa krepilnih sredstev, kajti delo slabi telo. Izvrstno krepilno sredstvo je »Scottova emulzija«, napravljena iz ribjega olja, ki pa ima vendar prijeten okus in jo zamore tudi slaboten želodec prebaviti. Scottova emulzija se bode vseh lekarnah.

Po prestopnih ošpicah

je SCOTT-ova emulzija najzanesljivejše sredstvo, da se izognemo resnim boleznim. Kdor prvič poskusi Scott-ovo emulzijo, se začudi, kako naglo more obnoviti izgubljene moči. Dober sloves, ki ga povsod žvija

Scott-ova emulzija

temelji poglavitno na čistoti in izbornosti vseh njenih snovi.

Celo na najbolj občutljiv želodec in še tako oslabeled organizem najugodnejše vpliva

Scott-ova emulzija.

Le Scott-ova emulzija je prava in neprekosna vzor-emulzija. Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah.

Prisla le s to znamko — ribcem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnanja!

2975 1-1

+

Globoko potrjeni naznanjamo podpisani žalostno vest o smrti našega preljubljenega soproga, očeta in tasta, gospoda

Ivana Šuntarja

okrožnega zdravnika, mestnega svetovaleca v Idriji in častnega člana žirovske občine

ki je danes dne 24. oktobra t. l. v 69. letu svoje starosti po dolgotrajni hudi bolezni, ki si jo je nakopal pri svoji težki, trudopolni službi, preminul, previden s sv. zakramenti za umirajoč.

Pogreb bode 26. t. m. ob pol 5. uri popoldne.

Prosimo tihega sožalja.

V Idriji, dne 24. oktobra 1909.

Ana Šuntar, soproga. — Berta Šuntar, hči. — Karol Svoboda, c. kr. rudarski svetnik, zet.

V lepem prijaznem kraju v **St. Rupertu na Dolenjskem** se **proda** ali da v **najem**

lepa enonadstropna hiša

z gospodarskim poslopjem, pripravna za prodajalno in gostilno, ali kako drugo obrt, ker je v veliki fari tik župne cerkve. Več se izve pri lastniku **Ivanu Škufca v Dragi pri Višnjigori.** 2962 5-1

Češki briketi,

niso najcenejši, kurjava istimi pride najcenejša. 6000 k. samo 40 pepela, nerazpadljivi, kurjava kakor z navadnim premogom, brez vsakih komplikacij. 1000 komadov za K 15 priporoča samozaloznik **J. Paulin, Ljubljana, Nova ul. 3.** Kurite peči samo s češkimi briketi! 2972 6

Pozor!

najnovije narejene obleke gospode, dame, dečke in deklice po najnižji ceni edino

Prodaja

jesenske in zimske, za konfekcijska trgovina **A. LUKIČ, Pred škofijo 19.**

Pozor!

Jubilejne ustanove. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1909: a) osemnajst cesarja Frana Jožefa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst cesarja Frana Jožefa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov ter d) pet cesarja Frana Jožefa ustanov po 20 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani 2969 2-1

do 15. novembra 1909.

Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prositeljica onemogla vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Krasne klobuke za dame,

kakor tudi za deklice in otroke, najnovijše mode, v največji izbiri priporoča po zelo ugodnih cenah

modni salon P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte, Ljubljana.

2645 20-1

2942 Išče se dobro izurjena 3-1

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. Služba se nastopi lahko takoj. Plača po dogovoru. Več pove **Simon Bratoš, trgovec, Št. Vid pri Vipavi.**

Zlate svētinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. red-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital-Stritar, ul. 7

Dobi se povsod

Bolehajoči na pljučih in v vratu, astmatiki in bolni v grlu!

Kdor se hoče za vedno znebiti bolezni na pljučih ali v grlu, bodisi se tako trdovratna, ali astma, če je se tako zastarana in do zdevno neozdravljiva, naj se obrne na **A. Wolffsky-ja v Berlinu, N. WeissenburgerstraÙe 79.** Tisoči zahvalnic je zadostno jamstvo za veliko zdravilno moč enega zdravljenja. Brošura zastoj. 2400 10-1

Rojaki! Slovenke! Društva! Spominjajte se z darovi Slovencev v Št. lju!

KUHARICA

ki je služila že več let v župnišču želi stopiti v enako službo ali h kakemu duhovniku ali pa h kaki boljši družini. 2974 3-1

OREHE

nove, letošnjega pridelka, mehko lušinate in beloznate kupuje v vsaki množini po dnevni zanesljivih cenah tvrdka

Iv. A. Hartmanna nasled.

Avg. Tomažič

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 2.

Tvrdka priporoča zopet ugodno priliko za nakup praznih, izborno ohranjenih, močnih in trpežnih 2792 10-1

sodov od finega špirita

deloma enkrat rabljeni, deloma popolnoma novi, od 300 do 400 litrov in od 600 do 700 litrov večje množine, po jako nizkih cenah, takoj dobavni.

Telefon št. 287.

Tvrdka

Telefon št. 287.

Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priporoča najboljše in najokusnejše

šunke, pripravljene po praškem načinu,

raznovrstno, prekajeno in sveže svinjsko meso od mladih domačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase.

Hrenovke in safalade vsak dan dvakrat sveže.

Poštna pošiljatve po povzetju od 5 kg naprej.

Za izborno blago, točno postrežbo in solidne cene jamči in se priporoča zgoraj navedena tvrdka.

Podružnice Spljet, Celovec

In Trst
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

nudi promese na komunalne srečke à K 16.— k žrebanju 2. novembra gl. dob. K 300.000.—. Sprejema zglasila 1/2% zastavnih pisem bulgarske narodne banke po originalnih pogojih za kurs K 89.50 za nom. 100 frankov v zlatu do 30. oktobra t. l. Za te zastavne liste jamči razun bulgarske narodne banke tudi Bolgarska kraljevina.

Podružnice Spljet, Celovec

In Trst
- Rezervni fond -
- K 300.000. -